

Replik: Forskning kostar – vi måste kunna ställa krav på att den är relevant

Dagens Nyheter den 4 september 2023

I en replik till vår artikel om ekonomiprofessorers vetenskapliga genomslag och deltagande i forskningskommunikation skriver Stefan Arora Jonsson med flera att vi förmedlar en ”mycket förenklad, och farlig, syn på betydelsen av vad som sker inom högre utbildning och forskning, och underskattar gravt den akademiska professionens roll och betydelse för samhället”.

De framhåller att det är 1) viktigt att forskningsanknytningen i utbildning stärks 2) att viktig forskning inte passar löpsedelsformatet. Vidare 3) är de emot vårt förslag till granskning, och en snävare finansiell styrning till dem som kan visa upp att de syns.

De avslutar med att hävda att ”det behövs mer tillit till den akademiska professionen, en tillit som Alvessons och Sjöholms debattartikel tycks vilja motverka.”

Vi håller med om att forskningsanknytning i undervisning kan vara viktigt även om det beror på nivå av undervisning (till exempel grundnivån eller doktorandnivån). Forskning är även kostsamt och medför resursförskjutning från undervisning mot forskningstid för lärare. På många områden färdigställs tusentals rapporter och artiklar varje år. Många innehåller föga av verkligt värde och läses och citeras av få eller inga och är inte av intresse för studenterna. Det går att ha forskningsanknytning utan att lärare själva forskar.

Självklart passar debattsidor inte för all typ av forskningskommunikation. Debattsidorna ger ringa utrymme för fördjupning och vissa teman är svåra att få gehör för. Det hindrar inte att debattsidor är ett viktigt forum för att nå ut. Det går också att länka till mer omfattande rapporter. I vår refererade bakgrundsartikel i Ekonomisk Debatt inkluderar vi en mängd andra former av forskningskommunikation som syftar till att nå ut bredare, såsom populärvetenskapliga tidskrifter, böcker, rapportserier med mera.

Men även med mycket breda definitioner av att nå en bredare publik är många ekonomiprofessorer närmast osynliga. Ett förhållande som för övrigt tycks gälla även inom andra vetenskapliga discipliner.

När det gäller granskningens betydelse menar vi att den behövs. Vårt förslag är att man kritiskt granskar forskningen i termer av om man har framgång i förhållande till forskarsamhället men även har något att säga utanför detta. Detta kan göras översiktligt utan att kräva så mycket av tidsåtgång.

Enligt Arora-Jonsson med flera tycks tillit handla om låt-gå. Nu har vi omfattande och dyra byråkratiska system som allt mer styr högskolan medan ointresset för vad man gör och åstadkommer är utbrett. Högskolan är fundamentalt felstyrd. Kan vi styra mot mer belysning av relevanta resultat kan byråkrattstyrning minskas och alla de som nu undrar vad forskning inom bland annat

samhällsvetenskap egentligen bidrar med, nog känna mer av tillit och vilja att betala för verksamheten.

Det är farligare för forskningens finansiering med ett kravlöst låt-gå-system och att politiker tror att bästa sättet att få valuta för pengarna är ökad byråkrati och att styra mot politiskt opportuna områden.

Mats Alvesson

Fredrik Sjöholm